

سه شنبه ۴ شهریور ۱۴۰۴
وطن امروز | شماره ۴۳۹۷

فرهنگ وهنر

به عبارت دیگران

شهید عراقی شریک کارهای مستحبی امام خمینی

جلال رفیع، روزنامه‌نگار
روزنامه کیهان، که
مدتی با عراقی در
زندان به سر برد و
به قول خودش
در گرانبارترین و

حساس‌ترین لحظات زندان به وی نیرو داد و حق بزرگی بر گردنش داشت، این‌گونه از جایگاه، توانایی‌ها، فعالیت‌ها و روابطش با دیگر زندانیان تعریف می‌کند: «قدرت مدیریتش از اعمالش چه در زندان و چه بعد از آن پیدا بود. در حوزه کار خود از پس هر کاری بخوبی برمی‌آمد. این را همه می‌دیدند که عراقی همیشه با جدیت تن به کار می‌داد. هیچ‌گاه ابتذال آرامش و استراحت را نخواست. چالایی و سرعت عملش در زندان، واقعا از یک روح عاشق کار حکایت داشت و این برای یک زندانی، خصلتی است گرانبها. هیچ‌گاه در طول ۱۳ سال زندانش، به خود اجازه نداد راه جمود و سکون در پیش گیرد. هر روز هنگام سحر برمی‌خاست و مشتاقانه ورزش می‌کرد. پیکر مردانه و عضلات محکمش در گرو همین ورزش‌ها و ورزشی‌هایی بود که همیشه بدن می‌پرورده. هیچ‌گاه نمی‌گذاشت سختی‌های زندان، چهره مردانه‌اش را عبوس کند. هیچ‌گاه بر خوردی‌بهت خصمانه بافکار مخالف نداشت. می‌کوشید به‌رغم اختلافات فکری در میان جوانان مذهبی و به‌رغم اینکه خودش مخالف یا موافق بود، حتی‌المقدور با جدال احسن و شیوه استدلالی برخورد کند.

عراقی برای بهی‌های زندان مثل یک پدر بود. کسانی که از نزدیک با او تماس داشتند، می‌دیدند که نسبت به خیلی‌های دیگر، چگونه روحیه اسلامی و دفاع از مستضعفین را در خود زنده نگه داشته است. این همه، خود جلوه‌ای از ایمان و اعتقادی بود که سال‌های سال قدرت تحمل بدترین زندان‌ها را به او بخشیده بود.

یکی از مسائل قابل توجه در هنگام حضور عراقی در زندان، توجه امام خمینی به او و دیگر اعضای مؤتلفه بود. سیدمحمود عباسی که خود یکی از افرادی بود که در نجف در کنار امام حضور داشت، در این‌باره می‌گوید: «یکی از افرادی که در آن برهه زمانی از ایران آمده بود و با امام در نجف ملاقات کرده بود آمده‌ی عراقی بود. امام خمینی از عراقی و دوستانش احوال‌پرسی کردند و برای آنها دعا کردند و فرمودند: «من بعد از زندانی شدن دوستانم، آنها را در ثواب کارهای مستحیام شریک کرده‌ام».

امین عزیزی و مجتبی سلطانی‌احمدی تاریخ شفاهی زندگی و مبارزات شهید مهدی عراقی مرکز اسناد انقلاب اسلامی صفحات ۱۸۶، ۱۸۷ و ۱۸۹

شوخی اخوان ثالث با شفیعی کدکنی درباره آیت‌الله خامنه‌ای

حوالی ۱۳۵۰، آیت‌الله خامنه‌ای در یکی از سفرهای‌شان به تهران، بر من وارد شدند و ساعتی را باهم به شعر خوانی و صحبت گذرانیدیم و در ضمن صحبت‌ها، ایشان از حال سایر دوستان شاعر خراسانی که مقیم تهران بودند جویا شدند، از جمله شادروان «مهدی اخوان ثالث» و بعد گفتند همین الان برویم منزلش و احوالی از او بگیریم. به در خانه اخوان که رسیدیم، آیت‌الله خامنه‌ای آن طرف‌تر ایستادند و من رقیم رنگ را زدم. اخوان خودش آمد و در را باز کرد. اخوان داخل و من بیرون. زیر چارچوب در با هم دست دادیم و سلام‌علیکی کردیم و بعد اخوان مرا به داخل دعوت کرد که آرام به او گفتیم: با سیدعلی آقای خامنه‌ای آمده‌ام. اخوان به سرعت بیرون رفت تا به ایشان خوشامد بگوید و همین‌طور که به سمت ایشان می‌رفت، برای اینکه مطایب‌های هم کرده باشد، با لهجه مشهدی به من گفت: «بره چی خبر نکردی با سیدعلی می‌نی که مؤافلاق میام دم در، استینامه بزم بالا که مثلا درم موزم وضو بگیرم».

رضا مصطفوی/ ماه در آینه
راوی: محمدرضا شفیعی کدکنی
انتشارات شهید کاظمی - صفحه ۲۳۸

چک ۹ میلیون تومانی خانم کارمند...

حاج محمود گفت: «زمان ساخت ضریح، یک روز زنی آمد و گفت کارمند بانک است و وامی ۹ میلیون تومانی از بانک گرفته و می‌خواهد برای ساخت ضریح هدیه کند. ولی می‌خواهد طلا بخرد. من گفتم که شما طلا هم بخرید شاید ما مجبور شویم بفروشیم. خود پول را بدهید که راحت‌تر است. زن اصرار داشت برود طلا بکشد و برگردد. گفتم صبر کند. به یکی از دوستان طلا فروش رنگ زدم و گفتم به اندازه ۹ میلیون تومان طلای شکسته بفروشند به کارگاه ضریح که لاقال پول ساخت هدر نشود. طلا که رسید، زن با چشم گریان دستی به آنها کشید و چکش را داد و رفت؛ رفت که قسط‌های وامش را تا ۵ سال بعد بدهد».

مهدی قزلی/ پنجره‌های تشنه
انتشارات سوره مهر - صفحه ۱۱۳

اگر خمینی نبود یک کارمند ساده بود!

اگر امام نبود، حاج عبدالله اولایی [کارمند بانک بود، یک کارمند ساده، و این سؤال است که از همه مسؤولان، نامزدهای انتخابات، مدیران و دولتمردان هر از گاهی باید پرسید که اگر خمینی نبود، شما چه کاره بودید؟

رضا امیرخانی/ سرلوحه‌ها
انتشارات سپیدباوران - صفحه ۳۶

حضرت امام حسن عسکری (ع)

چه‌بسا که دگرگونی‌های زمانه، نوعی از تادیب خداوند عز و جل باشد.

علیرضا ابوترابی

بعد از فراگیر شدن رسانه‌ها، یکی از عمده‌ترین برنامه‌های سرگرمی که در جدال پخش تلویزیون قرار گرفت، محتض برنامه‌های سرگرمی واقع‌نما یا همان رئالیتی‌شو‌ها بود. چه در ایران و چه در کشورهای مختلف، مردم می‌توانند بای تلویزیون به تماشاای برنامه‌های گفت‌وگومحور و مسابقات و... بنشینند تا با مجموعه‌ای از برنامه‌های سرگرم‌کننده‌ای که جزئیات‌شان دارای سناریویی از پیش تعیین شده نیست، اوقات خود را سپری کنند. بعد از مرسوم شدن رئالیتی‌شو‌ها که در اواخر قرن بیستم از آمریکا آغاز شد، شمایی از این برنامه‌های سرگرم‌کننده در رسانه ملی یعنی صدواسیسمای جمهوری اسلامی ایران ظهور پیدا کرد.

رئالیتی‌شو‌ها با هدف سرگرم کردن مردم با رویکردی واقعی به ظهور و بروز رسیدند. یعنی در پیشپرو روند اتفاقات‌شان یک داستان ذهنی نوشته‌شده است. گرچه ممکن است در این نوع آثار بخشی با ابتسی نمایشی برای متعجب کردن فضای برنامه هم وجود داشته باشد. برنامه‌های واقع‌نما در اشکال مختلفی چون دوربین مخفی و مسابقه با گفت‌وگو عرضه می‌شوند و رسانه ملی مانیز به تبعیت از وضعیت روز رسانه‌ها

شام ایرانی

شام ایرانی یک نسخه داخلی از رئالیتی‌شوپی بریتانیایی تحت عنوان Come Dine with me (بیا با من شام بخور) است. این برنامه در کشورهای دیگری چون آمریکا، استرالیا، کانادا و... با حال و هوایی متفاوت اما دربردارنده مضمون و ساختار کلی اصلی نسخه بریتانیایی به نمایش درآمده است. برنامه شام ایرانی از زمستان سال ۱۳۹۰ در شبکه نمایش خانگی کار خود را به کارگردانی بیژن بیرنگ آغاز کرد. فصول بعدی این رئالیتی‌شو به ترتیب توسط محمد شایسته و سروش صحت کارگردانی شد؛ به این ترتیب نوبت به یکی از پیش‌تازترین و فعال‌ترین برنامه‌سازان حوزه رئالیتی‌شو، یعنی سعید ابوطالب رسید. آقای ابوطالب این برنامه را از سری ۹ تا ۱۷، یعنی از سال ۱۳۹۸ تاکنون کارگردانی کرد. مضمونی که نسخه ایرانی عهده‌دار آن است، استفاده از بازیگران و چهره‌های مطرح داخلی و بعضا خارجی به عنوان میهمان است. این برنامه که حال و هوایی طنز و مفرح دارد با

جوکر

با قاطعیت می‌توان ادعا کرد احسان علیخانی یکی از مهم‌ترین برنامه‌سازان ایرانی است. او برای نخستین‌بار فعالیت مجری‌گری خود را داخل تلویزیون از برنامه «پسرهای ایرانی» در اوایل دهه ۸۰ آغاز کرد اما شهرت عمده او با برنامه «ماه عسل» شکل گرفت. این برنامه گفت‌وگومحور وی را به یک چهره مطرح تلویزیونی در نگاه مردم تبدیل کرد. در ادامه او با ویژه‌برنامه‌های سال تحویل مثل برنامه «سه ستاره» به کار خود ادامه داد و در نهایت مسابقه استعدادیابی «عصر جدید» با بازخوردهای مثبت و انبوهی که داشت، وی را به یک چهره معروف کم‌ظفر بدل ساخت. علیخانی در این بین فعالیت‌های دیگری چون تهیه‌کنندگی فیلم‌های مسابقه‌ای در آثاری همچون بدون تاریخ، بدون امضا و برف آخر را بر عهده گرفت.

حالا او در سال‌های اخیر مشغول کارگردانی رئالیتی‌شوپی به نام جوکر است که از پلتفرم فیلمیو پخش می‌شود. احسان علیخانی برای جلوگیری از هجمه رسانه‌ها از همان ابتدا تکلیف تأثیر گرفتنی و حتی کبی بودن برنامه‌اش را با مخاطبان روشن می‌کند. در همان آغاز برنامه به روشنی ذکر می‌شود که این برنامه نسخه‌ای ایرانی از برنامه Documental با ایده‌پردازی شخصی ژاپنی به اسم آقای هیتوشی ماتسوموتو است.

از برنامه‌های مسابقه‌ای و گفت‌وگومحور دیگری که در زمره آثار رئالیتی‌شو نمایش خانگی قرار دارند، می‌توان صداتو، کارناوال، اکنون، ناتو، چیدانه، سرگیجه و... اشاره کرد. برنامه‌های مسابقه‌ای مسابقه‌های مخاطبان جذاب بوده‌اند. حال این مسابقات می‌توانند در زمینه‌های استعدادیابی مثل برنامه عصر جدید باشند یا در زمینه‌های خاصی چون موسیقی، فوتبال و... یکی از این برنامه‌ها که نسخه‌ای داخلی از برنامه I can see your voice (من می‌تونم صداتو ببینم) به شمار می‌رود برنامه «صداتو» - پخش شده از پلتفرم فیلمیو- است. این برنامه با فضایی موزیکال و معمایی در پی کشف افرادی

روزنامه سیاسی، فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی

شانی: خیابان انقلاب اسلامی، بین حافظ و خیابان ولیعصر (عج)، کوچه سعید، پلاک ۹
روابط عمومی: ۶۶۴۱۳۷۸۲ تلفن: ۶۶۴۱۳۷۸۲ نمابر: ۶۶۴۱۳۷۲۷
پست الکترونیک: info@vatanemrooz.ir
پيام‌سان: vatanemrooz.ir
چاپ: موسسه جام‌چم برتر برنا توزیع: نشر گستر امروز: ۶۱۹۳۳۰۰۰

مروری بر آثار برجسته اخیر رئالیتی‌شو در نمایش خانگی

مثل خودت باش

خارجی است تأیقه‌بفهمند برنامه‌هایی که اکنون در اختیار ما قرار دارند و در سبب کالای فرهنگی‌مان هستند تا چه اندازه از رسانه‌های خارجی تأثیر پذیرفته‌اند. این بحث‌های داغ به حوزه شباهت و تأثیرپذیری رئالیتی‌شوهای ایرانی و خارجی نیز راه پیدا کرده است. برای مثال زمانی که برنامه «دوره‌می» نزد مردم مورد توجه واقع شد، خبر کبی بودن این برنامه از نمونه‌های هندی تحت عنوان «شب‌های طنز یا کاربیل» مطرح شد. یا هنگام اوج گرفتن برنامه «خندوانه» و تاخت و تاز عروسک جناب‌خان در دل بینندگان، خبرهایی به دست مردم می‌رسید مبنی بر شباهت جناب‌خان به عروسک Fozzie bear که یکی از عروسک‌های مجموعه مایت‌ها است. تأثیر و الهام یا حتی کبی به اینجا ختم نمی‌شود و ما در حال حاضر نیز با آثار رئالیتی‌شوپی در نمایش خانگی مواجه هستیم که بعضا ردپایی از نمونه‌های

رئالیتی‌شوهای بازی مافیا

بازی‌هایی تحت عنوان مافیا در مدت اخیر طرفداران بسیار زیادی پیدا کرده است. این بازی استدلالی و گروهی سناریوهای متنوع و جذابی دارد اما کلیت ساختار آن به صورتی است که حداقل ۶ نفر شامل اقلیتی آگاه تحت عنوان مافیا و اکثریتی ناآگاه به عنوان شهروند با یکدیگر به رقابت می‌پردازند، گفتنی است نقش‌ها به‌طور تصادفی پخش می‌شود و غیر از یک گرداننده که وظیفه هدایت بازی را دارد هیچ‌کس به‌طور کامل از جزئیات نقش‌ها خبر ندارد. در طول روند بازی هر ساید که به مافیا و شهر شناخته می‌شوند، باید با استفاده از شهود و استدلال خود، ساید مقابل را با رای‌گیری یا با کشتن در شب از بازی بیرون کنند. پیروزی شهر در گروی حذف تمام مافیاه و پیروزی مافیا در گروی برابر شدن تعدادشان با جمعیت شهروند است. بخشی از رونق گرفتن آثار او خاطره‌ساز سناریوهای است که اخیرا در تلویزیون و نمایش خانگی به عرصه ظهور رسیده‌اند. نوع برنامه‌سازی شده و رئالیتی‌شوی آن در سال ۱۳۹۸ از شبکه سلامت با گرداندگی بهنام تشکر شروع به کار کرد. در ادامه از سال ۱۳۹۹ به واسطه سعید ابوطالب پای این بازی با برنامه

اسکاروگل یا پوچ

مهران مدیری چهره کم‌ظفری در تاریخ کم‌دی ایرانی به شمار می‌رود. تقریبا غیر ممکن است از یک شخص ایرانی درباره آثار کم‌دی مورد علاقه‌اش سؤالی پرسیده شود اما نامی از آقای مدیری برده نشود. می‌توان ادعان کرد آثار او خاطره‌ساز بسیاری از نسل‌های ایرانی چه متولدان دهه ۳۰ چه حتی دهه ۹۰ است. مجموعه ایتمی ساعت خوش، او را در مسیر شهرت و محبوبیت قرار داد. در ادامه آثاری نظیر پاورچین، نقطه‌چین، شب‌های برره و... که کارنامه برپار او را تشکیل می‌دهند، او را به کارگردانی تمام‌عیار در حوزه کم‌دی تبدیل کرد. مهران مدیری حتی جزو پیش‌تازان عرصه نمایش خانگی نیز هست و یکی از بهترین سریال‌های کارنامه‌اش به نام «قبوه تلخ» را در این مدیوم پخش کرده است.

بعد از این آثار برپار و برطرفدار که مهران مدیری را به هنرمندی بنام و پزند تبدیل کرد، او شاید صفا به دلیل صاحب‌نام بودن و تصور اینکه نمایش رونق گرفتن هر اثری را تضمین می‌کند، دست‌روی انتخاب‌های ضعیفی گذاشت که نسبت به باقی آثار این کارگردان موجب تعجب می‌شود. در این بین برنامه دوره‌می را شاید بتوان اثری مناسب و آبرومند قلمداد کرد. بعد از اینکه خبر کبی بودن این برنامه در فضای مجازی درز پیدا کرد، او بعدا در فصول آینده این برنامه به طعنه می‌گفت: «کل این برنامه کبی است» و به

می‌شود که ناتو از قبل جواب همه آنها را می‌داند اما حین پاسخگویی و افتاع دیگران برای انتخاب درست باید طوری وانمود کند که گویی هیچ چیز را نمی‌داند. مسابقات نوظهور دیگری همچون کارناوال در پلتفرم فیلمنت به کارگردانی رامید چون در حال انتشار است. او سابقه ساخت برنامه پربیننده خندوانه را در صدواسیما دارد اما اینجا با مسابقه‌ای بین افراد حرفه‌ای در زمینه‌های مختلف هنری با به صحنه گذاشته است. ایده اولیه این برنامه طبق گفته رامید جوان توسط امیرحسین قیاسی که خود یکی از استعدادهای رامید جوان است به وجود آمده. شرکت‌کنندگان این مسابقه باید

شانی: خیابان انقلاب اسلامی، بین حافظ و خیابان ولیعصر (عج)، کوچه سعید، پلاک ۹
روابط عمومی: ۶۶۴۱۳۷۸۲ تلفن: ۶۶۴۱۳۷۸۲ نمابر: ۶۶۴۱۳۷۲۷
پست الکترونیک: info@vatanemrooz.ir
پيام‌سان: vatanemrooz.ir
چاپ: موسسه جام‌چم برتر برنا توزیع: نشر گستر امروز: ۶۱۹۳۳۰۰۰

خارجی در آنها دیده می‌شود. الهام و تأثیر جزء همیشه‌گی هنر و برنامه‌سازی بوده و هست و نمی‌توان از این واقعیت چشم‌پوشی کرد اما باید همواره مدنظر داشت که الهامات ریزبینانه و مفید جای خود را به کبی‌کاری‌های بی‌ارزشی که از روی کاهلی هستند ندهد. باید با الهام گرفتن به دنبال باز آفرینی مضامین و موضوعات و ساخت مفهومی جدید از جغرافیای دیگر باشیم به طوری که اثر عرضه شده در مقابل مخاطب، در عین حفظ و آفرینش هویتی نو، مفهوم جدیدی را به نمونه تأثیر گرفته خود اضافه کند. این موضوع چه در فیلم و سریال‌سازی و چه در برنامه‌سازی یا در کل هنرها و صنایع دیگر صادق است. در این رویکرد باید ویژگی‌های منحصر به فرد فرهنگ بومی ایران هم لحاظ شود و گر نه کبی‌کاری بدون در نظر گرفتن چنین مواردی ممکن است طبق یک اصطلاح مشهور ایرانی، به پخت و پز چیزی مثل پیترای قورمه‌سبزی شبیه شود. اکنون نگاهی داریم به رئالیتی‌شوهای برجسته اخیر نمایش خانگی از این چشم‌انداز که آثار ارائه شده در مدت زمان اخیر، که این مورد مخاطبان هم قرار گرفتند، تا چه اندازه تأثیراتی از برنامه‌های دیگر داشتند و چقدر موفق شدند از مضامین و شکل برنامه‌های تأثیر گرفته شده بخوبی استفاده کنند و از آن سود ببرند.

«شب‌های مافیا» به نمایش خانگی نیز باد شد. همچون شام ایرانی این کارگردان بار دیگر در برنامه‌سازی رئالیتی‌شوی خود بازیگران و چهره‌های مطرح فرهنگی و ورزشی استفاده کرد. سعید ابوطالب شب‌های مافیا را در ۴ فصل داخل پلتفرم فیلمیو به اتمام رساند. بعد از آن، او رئالیتی‌شوی پدرخوانده که سناریوی دیگری از مافیا بود در پلتفرم فیلمنت ساخت اما پرونده مافیا در فیلمیو به پایان نرسید و فصل پنجم شب‌های مافیا تحت عنوان «شب‌های مافیا: روزیاد» با گرداندگی محمد بحرانی به سمع و نظر مخاطبان رسید. بعدتر سناریوهای مختلفی از این بازی در نمایش خانگی با برنامه‌هایی چون صدا ارتش سری، عالی‌جناب و... در اختیار مخاطبان قرار گرفت. البته این رئالیتی‌شوهای حاشیه‌نویسند و در مقطع داغ بودن بازار این برنامه‌ها خبرهایی غیرموقتی از تقلب کردن بعضی بازیکنان به گوش می‌رسد. این شایعات باعث شد در برنامه‌های دیگر ملاحظات و پروتکل‌هایی چون استفاده از نقاب هنگام شب و در مواردی پخش شدن موسیقی و صندلی‌های مخصوص برای جلوگیری از تقلبات احتمالی در نظر گرفته شود.

شوخی به بخش‌های مختلفی از برنامه‌اش اشاره می‌کرد و همه آنها را کبی شده از برنامه‌های دیگر می‌خواند. کارنامه مهران مدیری در نمایش خانگی با برنامه اسکار که از پلتفرم فیلمیو منتشر شد ادامه پیدا کرد. او در آغاز به تأثیر گرفتن کارش از برنامه Taskmaster (کارفرما) اشاراتی کرد. مسابقه اسکار همچون رئالیتی‌شوهای دیگر نمایش خانگی با چهره‌های مطرح فرهنگی سر و کار داشت. شرکت‌کنندگان در هر آیت‌م این برنامه بازی‌های مختلفی را به اهنمایی و گرداندگی مهران مدیری و تیما شعبان‌نژاد انجام می‌دادند؛ اما این برنامه آن طور که باید و شاید مورد توجه بینندگان قرار نگرفت.

گل یا پوچ ساخته نیک یوسفی برگ برنده‌ای بود که مهران مدیری در کارنامه اجرای خود رو کرد. این مسابقه نیز که از پلتفرم فیلمیو پخش شد، مضمونی کاملاً ایرانی و دکوری قبوه‌خانه‌ای دارد. گل یا پوچ همان‌گونه که از نامش پیداست درباره بازی اویل کار با پوچ است. ساختار کلی این بازی به شکل ۲ گروه ۳ نفره است که با یکدیگر به رقابت می‌پردازند. برای متنوع کردن فضای این بازی از کارت‌هایی با قابلیت مختلف استفاده شده. تأثیر این مسابقه آنقدر قابل توجه بود که حین پخش شدنش بسیاری از مردم دوباره به این بازی در جمع‌های دوستانه و خانوادگی روی آوردند.

نمایش خود را که عموماً حالت موزیکال دارد به صحنه نمایش برسانند تا با دآوری تماشایچان حاضر در صحنه، به مراحل بالاتر صعود کنند. برنامه «اکنون» با اجرای سروش صحت و کارگردانی محمدرضا ضلاییان نیز از برنامه‌های گفت‌وگومحور قابل توجهی است که در حال حاضر از پلتفرم فیلمیو پخش می‌شود. در این برنامه که تقریبا ادامه همان برنامه «کتاب باز» است، افراد صاحب‌نام در زمینه‌های مختلف علمی و فرهنگی و بعضا ورزشی با سروش صحت گفت‌وگو می‌کنند. رویکرد کلی این برنامه بیشتر درباره سیر روند زندگی و حرفه‌ای افراد است و کمتر از برنامه کتاب باز حول محور مساله کتاب می‌چرخد.